

Millist perekonnaõpetust Eesti noored vajavad?

*Õpetaja vaade noorte kogemustele,
pereplaneerimisele ja perekonnaõpetuse
võimalustele*

Mirvet Kulberg

Antsla Gümnaasium

sotsiaalpedagoog, inimeseõpetuse õpetaja ja klassijuhataja

Noored ei tule tundi puhta lehena.

Iga õpilane kannab endas juba mingit arusaama sellest, milline on perekond ja lähedane suhe.

- kodused kogemused ja nähtud suhtemustrid
- hirmud ja ootused
- ühiskonnas nähtavad eeskujud
- arusaam lähedusest, konfliktidest ja vastutusest

**Kodu annab
esimese
mudeli.**

Kool aitab seda
mudelit mõtestada.

Pere loomine on oluline, kuid tulevik tundub ebakindel

Noorte pereplaaned mõjutavad korraga nii isiklikud soovid kui ka ühiskondlik olukord.

- majanduslik kindlustatus ja elukoht
- suhte stabiilsus ja oskus vastutust jagada
- hirm vastutada teise inimese elu, tervise ja heaolu eest
- sõjaoht ja julgeolekuküsimused Eesti naabruses

***„Praegu kindlasti
mitte,
kuid järgmise 15
aasta
jooksul võiks see olla
mõeldav.“***

17-aastaste õpilaste mõtteid

Kõnetavad teemad, millega saab ennast seostada

Teema olemasolu ainekavas ei tähenda veel, et see muutub õpilase jaoks isiklikult oluliseks.

Vähem kõnetab

- liiga kaugel tulevik
- abstraktne vanemlus
- ainult täiskasvanu vaade

Rohkem kõnetab

- suhted ja piirid
- pere kriisid
- lein ja kaotus

Vanus loeb

8. klassi ja 10. klassi
õpilaste huvi võib olla
sama teema puhul
erinev.

Teadmisi võib olla, kuid oskused vajavad harjutamist

Kõige enam märkan puudujääke suhtlemis- ja probleemilahendusoskustes.

- oma vajadustest rääkimine
- teise inimese kuulamine
- eriarvamuse talumine
- piiride seadmine ja vastutuse võtmine
- abi küsimine ning turvaliste lahenduste leidmine

***„Miks ma seda õppima
pean,
kui probleemide
lahendamiseks
on meil
sotsiaalpedagoog?“***

Abi küsimine on oluline.
Ise lahendamist tuleb
samuti õppida.

Kasvatust vastutus on muutunud individuaalsemaks

Varem andsid väärtusi edasi ka vanavanemad, sugulased ja kogukond. Täna on ootused koolile suuremad.

- koolirõõm peab säilima
- koormus peab olema jõukohane
- õppimiskohustus peab olema täidetud
- turvalisus peab olema tagatud

**Kool saab toetada, õpetada ja
ennetada —
kuid ei saa asendada kodu ega
võtta üle
kogu ühiskonna vastutust.**

Kool saab mõjutada, kuid ei kujunda hoiakuid algusest

KODU

esimene mudel

- suhtlemine
- konfliktid
- vastutuse jagamine

KOOL

kogemuse mõtestamine

- küsimused
- erinevad eeskujud
- harjutamine

NOOR

**teadlikumad
valikud ja hoiakud**

Kool saab aidata noorel oma kogemusi mõtestada ning kujundada teadlikumaid arusaamu suhetest ja pereelust.

Tänane õpilane kujundab homset pereelu

10. klassi õpilane ei ole ainult kursuse läbija. Ta on tulevane pereliige ja lapsevanem.

- kuidas ma täna suhtlen ja kuulan?
- kuidas ma lahendan konflikte?
- kuidas ma sean piire ja võtan vastutust?
- millise täiskasvanu ja lapsevanemana soovin tulevikus olla?

**Lapsevanem
on lapsele
esimene
perekonnaelu
mudel.**

Turvaline klassiruum lubab rääkida erinevustest

Paljud õpilased pooldavad traditsioonilist peremudelit. Samal ajal võivad seksuaal- ja soolise mitmekesisuse teemad jääda nende jaoks ebamugavaks ja vähe räägituks.

**Perekonnaõpetuse ülesanne ei ole
öelda, millist peremudelit peab
eelistama.**

**Oluline on harjutada
lugupidavat ja hinnanguvaba
suhtlemist.**

Õpetaja annab edasi ka oma suhtumise teemasse

Õpetaja ei tule klassi neutraalsena.

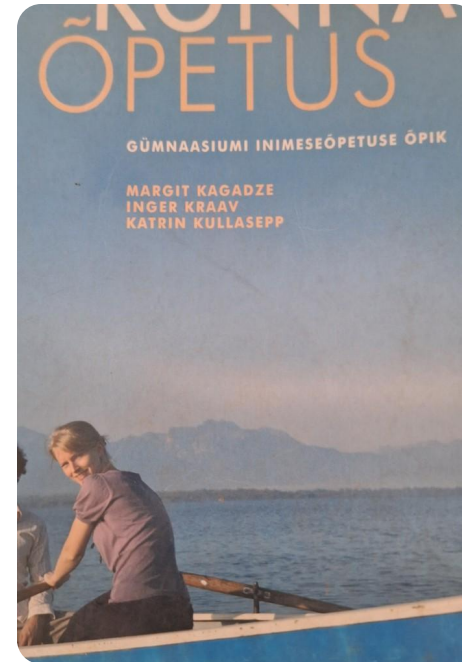
- igapäevane koostöö õpilaste ja lastevanematega
- õpilaste erinevad vajadused ja kogemused
- soov toetada õpilaste heaolu
- õpetaja enda perekogemus ja väärtused

**Väärtuste
tutvustamine
≠
väärtuste
pealesurumie**

Õpetaja vajab võimalust valida ja kohandada

Materjalipuudus ei ole probleem. Oluline on, et materjal toetaks õpilaste tegelikke küsimusi.

- kaks teineteist täiendavat õpikut
- sotsiaalainete õppekava materjalide veeb
- internetis leiduv materjal
- elulised juhtumid, arutelud ja praktilised ülesanded

Materjali rohkus ei taga kvaliteeti. Õpetaja roll on valida, hinnata ja kohandada.

Ainekava tugevus on terviklikkus ja paindlikkus

Perekonnaõpetus ei käsitle ainult pere loomist või laste saamist.

- perekond ja kooseluvormide mitmekesisus
- püsisuhted, vastutus ja turvalisus
- lapsevanemaks olemine ja lapse areng
- kodu, argielu ja pere majandus
- kriisid, lahkuminek, lein ja põlvkondadevahelised sidemed

Paindlikkus

Õpetaja saab lähtuda
õpilaste huvist,
vanusest
ja valmisolekust.

Millist perekonnaõpetust noored vajavad?

Eelkõige sellist, mis on eluline, eakohane, praktiline ja turvaline.

- arvestab noorte elu, kogemuste ja ebakindlusega
- ei suru peale ühte õiget pereelu mudelit
- õpetab suhtlema, konflikte lahendama ja abi küsima
- käsitleb ausalt ka pereelu raskusi, kriise ja leina
- seob pereelu tervise, majanduse, õpingute ja vaimse heaoluga
- valmistab ette tulevaseks täiskasvanu- ja lapsevanemarolliks

**Kodu annab esimese mudeli.
Kool aitab seda mudelit mõtestada.**

Tänane õpilane kujundab homme ise oma lapse perekonnakogemust.

Aitäh!